

Lucie Pitelková

Lucie Pitelková, *Charitativní působení pražské Kongregace Milosrdných sester sv. Karla Boromejského v Čechách do roku 1950*, Katedra dějin a didaktiky dějepisu, Pedagogická fakulta UK v Praze, 2008, 124 stran, 50 číslovaných příloh.

Diplomantka si jako téma své práce zvolila typologický přehled ústavů, v nichž sestry boromejky vykonávaly charitativní činnost. Chronologicky je práce vedena od doby příchodu řeholnic do českých zemí až do roku 1950, kdy byla činnost řeholních řádů na našem území násilně potlačena. Tento časový úsek poskytuje dostatečný prostor k získání množství informací o fungování různých druhů zařízení. Ať již takových, které sestry samy provozovaly, nebo kam byly přizvány. Místní ohraničení kopíruje hranice Čech.

Po úvodní kapitole o Kongregaci Milosrdných sester sv. Karla Boromejského, která přináší stručný náhled na vznik a působení Kongregace a usnadňuje tak pochopení následujících kapitol, přicházejí na řadu čtyři typy charitativních zařízení: zdravotnické, výchovné a vzdělávací, sociální a nakonec trestní. Zde se autorka zastavuje u konkrétních zařízení v rámci nastíněných typů a pro každý vybírá příklad, na němž mapuje jeho vývoj. Práce je doplněna množstvím textových i obrazových příloh.

Každá práce z řeholního prostředí klade na autora nároky z hlediska důsledného vypořádání se s církevní terminologií. Diplomantka se tohoto zhostila velmi dobře, na textu je patrné, že se zorientovala i v pro mnohé neprostupné síti řádových obřadů a zvyků, které dokáže objasnit. Jediné, co by úvodní kapitolu o Kongregaci ještě doplnilo a uzavřelo, je stručné nastínění duchovní charakteristiky Kongregace, stálé kontemplace sester, ze které jejich činnost vychází.

Předkládaná práce vychází jak z důkladného studování pramenů v archivu Kongregace, tak z dostupné literatury nejen v českém jazyce. Hlavní živnou půdu celého textu tvoří prameny, což vyzdvihuje hodnotu práce, neboť práci s nimi zvládla autorka velmi dobře. Pro možnost utvoření si obrázku o pramenech by bylo vhodné zařadit do práce i několik odstavců o druhu a charakteristice pramenů, které se zachovaly z kdysi jistě bohatého archivu sester a s nimiž bylo pracováno. Kroniky, zprávy, vzpomínky, vnitřní řády a další, to vše bylo při zpracování tématu důkladně použito, bližší popis a rozbor těchto pramenů však chybí. Obdobně je tomu u literatury. Zhodnocení používané domácí i zahraniční literatury, jejích kladů i záporů, by jistě také v textu vedle odkazů našlo své místo.

Ve struktuře práce byla zvolena rozumná cesta, která nepodává dějiny každého zařízení, jichž byly desítky, ale na základě jasně předem stanovených kritérií vybírá jednoho konkrétního reprezentanta z území Čech pro každý druh zařízení (nemocnice, opatrovna, škola, střední škola, pracovna ženských ručních prací, penzionát, sirotčinec, ústav pro psychicky a fyzicky

handicapované, domov důchodců a trestnice). Jeho existence je poté do největších detailů z každodenního života zmapována. Připojené medailónky některých sester nebo jiných významných osob jsou vhodným doplňkem těchto kapitol. Jednotlivé popisy konkrétních ukázek charitativních zařízení jsou velmi podrobné, ukazují každodenní život sester i jejich svěřenců, stejně jako celkový chod institucí a jejich hospodářství. Tento popis by bylo v závěru vhodné doplnit jedním odstavcem s celkovou analýzou daného ústavu. Zmínit jeho klady i zápory, zhodnotit význam existence i obecné problémy, s jakými se potýkal.

Práce je doplněna množstvím textových i obrazových příloh, na které odkazují konkrétní místa v textu a činí tak celý text plastičtější. Jejich grafické zpracování je na velmi vysoké úrovni a zvláště představené tabulky a grafy nabízejí dobrou orientaci mezi jednotlivými ústavami i jejich množstvím. Velice oceňuji návaznost příloh na text práce. Je vidět, že výběr vycházel z logiky textu a je jeho nepostradatelnou součástí. Diplomovou práci lze dobře hodnotit i z hlediska gramatiky a stylistiky, drobné chyby a překlepy jsou minimální.

Nastíněné zápory jsou spíše námětem pro doplnění, pokud budou i další části autorčina bádání publikovány, což by bylo velmi žádoucí. Jsou také tématem pro diskusi, i když často přesahují vymezené téma. Nic nemění na tom, že práce Lucie Pitelkové je nejen velmi kvalitním, ale rovněž i užitečným počinem, který doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit stupněm výborně. Jak sama autorka doufá, jistě se stane nepostradatelným článkem pro bádání nejen o Kongregaci Milosrdných sester sv. Karla Boromejského.

V Plasích v předvečer slavnosti Zjevení Páně 2009